

TUOMIO

Tuomio.

Odotus siitä, että Kristus palaa elävien ja kuolleiden Tuomarina, kuuluu kristilliseen uskontunnustukseen: jokainen ihminen astuu hänen eteensä tekemään tiliä teoistaan. Teema ei ole uskontojen historiassa poikkeuksellinen: myös Egyptissä ja Kreikassa tunnettiin ”kuolleiden tuomio”. Mutta tapa, jolla UT käsittää Kristuksen viimeisenä päivänä langettaman tuomion, voidaan ymmärtää vain aiemman kehityksen valossa. VT:ssa Jumalan tuomio oli jo uskonkappale: historia tarjosi siitä lukuisia konkreettisia esimerkkejä, ja eskatologia edellytti sen loistavaa toteutumista.

VT. VT.

Juuri *shaphat*, joka tavallisesti merkitsee ”tuomita”, voi saada laajemman merkityksen: *shofet* on kansaa johtava hallitsija (vrt. Tuom. 9:12). Sellaisia olivat Karthagon suffetit; sellaisia ovat Israelin tuomarit valloituksesta kuninkuuden aikaan (vrt. Tuom. 2:16). Kaikkien hallitsijoiden tärkeisiin tehtäviin kuuluu juuri ratkaista riita-asioita, jotta yhteiskunnassa vallitsisi oikeudenmukaisuus, ja julistaa tuomioita (*mishpat*), jotka määrittävät kunkin oikeudet ja tarvittaessa palauttavat ne, jos niitä on loukattu, tuomitsemalla loukkaajan. Tätä oikeudellista toimintaa, jota ilmaistaan rinnakkain juurilla *shaphat* ja *din*, harjoittavat Mooses ja häntä avustavat vanhimmat (2. Moos. 18:13–26), Samuel (1. Sam. 7:16–8:3), kuninkaat (2. Sam. 15:1–6; 1. Kun. 3:16–28) sekä paikalliset tuomarit ja erityisesti papit (5. Moos. 16:18 ff.; 5. Moos. 17:8–13). Käytännössä lainsäädännössä annetuista säännöistä huolimatta vääryyksiä ei läheskään aina oikaista, jokaisen oikeuksia kunnioiteta eikä oikeudenmukaisuutta noudateta tarkoin; tämä jää kuitenkin ihanteeksi, joka ei koskaan puutu Messias-Kuninkaan kuvauksista (Ps. 72:15; Jes. 11:3 ff.; Jer. 23:5) eikä eskatologisen kansan kuvauksista (Jes. 1:17, 26). Pyhät kirjoittajat ammentavat tästä inhimillisestä kokemuksesta puhuessaan Jumalan tuomiosta.

I. Jumalan tuomiot historiassa.

1. Usko Jumalan tuomioon on perustavanlaatuinen tosiasia, jota ei koskaan aseteta kyseenalaiseksi..

Jahve hallitsee maailmaa ja erityisesti ihmisiä. Hänen Sanansa määrää oikeuden ja vahvistaa oikeudenmukaisuuden säännöt. Hän ”tutkii munaskuut ja sydämet” (Jer. 11:20; Jer. 17:10) ja tuntee siten täydellisesti vanhurskaat ja syylliset. Koska hänellä on myös tapahtumien hallinta, hän ei voi jättää niitä ohjaamatta niin, että vanhurskaat lopulta välttyvät koettelemukselta ja jumalattomat saavat rangaistuksensa (vrt. 1. Moos. 18:23 ff.). Siksi hänen puoleensa käännytään luontaisesti ylimpänä oikeudenjakajana ja vääryyksien oikaisijana (1. Moos. 16:5; 1. Moos. 31:49; 1. Sam. 24:16; Jer. 11:20). Tämä onkin hänen ylimmän tuomarintehtävänsä olennainen tarkoitus. Kun asia jätetään hänen ratkaistavakseen ja vedotaan hänen kostoonsa, syynä on pikemmin halu palauttaa loukattu oikeus kuin kostonhalu. Psalmit kaikuvat vainottujen vanhurskaiden hänen puoleensa esittämistä avunhuudoista (Ps. 9:20; Ps. 26:1; Ps. 35:1, 24; Ps. 43:1 jne.). Toisinaan niissä ylistetään häntä siitä, että hän tuomitsee koko maan (1. Sam. 2:10; Ps. 67:5), toisinaan taas pyydetään häntä puuttumaan asiaan ja torjumaan ihmistuomarien vääryydet (Ps. 82).

2. Historiallinen kokemus tuo sitä paitsi uskoville konkreettisia esimerkkejä tästä Jumalan tuomiosta, jonka alaisia kaikki ihmiset ja kaikki kansat ovat.. Eksoduksen aikana Jumala ”tuomitsi Egyptin”, eli rankaisi Israelin sortajaa, jolle hän tahtoi antaa vapauden (1. Moos. 15:14; Viis. 11:10). Israelin erämaassa saamat rangaistukset, jotka olivat näkyviä merkkejä Jumalan vihasta, ovat kaikki uskottomalle kansalle langetettuja oikeudellisia tuomioita. Kanaanilaisten hävittäminen valloituksen aikana on toinen esimerkki; se osoittaa samalla kertaa Jumalan tuomioiden ankaruuden ja kohtuullisuuden (Viis. 12:10–22). Kun mennään ajassa taaksepäin, huomataan Jumala-Tuomarin päätös kaikkien syyllisen ihmiskunnan päälle lankeavien katastrofien taustalla: Sodoman hävityksen yhteydessä (1. Moos. 18:20; 1. Moos. 19:13), vedenpaisumuksen yhteydessä (1. Moos. 6:13) ja alkusynnin yhteydessä (1. Moos. 3:14–19)... Jumalan tuomio on siis ihmisten yllä jatkuvasti riippuva uhka, ei tuonpuoleisessa vaan historiassa. Yksikään syntinen ei voi välttää sitä.

II. Eskatologinen tuomio.

1. Uhkaavan tuomion muistutus ja ilmoitus sen välittömästä toteutumisesta kuuluvat profeetallisiin perusaiheisiin.. Jumala käy oikeutta kansansa kanssa: hän tuo sen tuomioistuimensa eteen ja lausuu tuomion, jonka aikoo panna täytäntöön (Jes. 3:13 ff.). Ajatus on taustalla kaikissa rangaistusta koskevista julistuksissa (vrt. Jes. 1:24 f.; Jes. 5:5 f.). Amoksen ajoista lähtien se muuttaa Herran päivän odotuksen kauhun näkymäksi (Aam. 5:18 ff.). Uskoton vaimo Israel tuomitaan aviorikostapauksissa sovellettavan oikeuden mukaan (Hes. 16:38; Hes. 23:24): hänen poikansa tuomitaan käytöksensä ja tekojensa mukaan (Hes. 36:19). Vaikka tämä tulevaisuudennäkymä näyttää synkältä, ei kuitenkaan pidä unohtaa, että pannessaan tuomionsa täytäntöön Jumala erottaa vanhurskaiden asian syyllisten asiasta: hän rankaisee toisia vain vapauttaakseen toiset sitä paremmin (Hes. 34:17–22). Hänen kansassaan vanhurskaiden jäännös siis välttää tuomion. Tuomiot eivät sitä paitsi kohdistu ainoastaan Israeliin: kaikki kansat ovat niiden alaisia, kuten Amos jo osoittaa tiukasti oikeudenkäynnillisessä tyyliässä (Aam. 1:3–2:3), joka toistuu vielä Hesekielilläkin (Hes. 25:1–17). Jeremia piirtää yleiskuvan tästä kansojen tuomiosta (Jer. 25:30–38). Näiden tulevien katastrofien ennustuksen takana on nähtävä odotus historiallisista tapahtumista, jotka osoittavat kokemuksen

tasolla Jumalan vastenmielisyyden ihmisen syntiä kohtaan. Ensimmäinen niistä on Jerusalemin hävitys ja Israelin hajaannus.

2. Pakosiirtolaisuuden jälkeisten profeettojen keskuudessa, joiden ilmaisutavat kehittyvät apokalyptiseen suuntaan, koko maailman syntiset ja kaikki Jumalaa ja hänen kansaansa vihamieliset yhteisöt käsittävän viimeisen tuomion kuvaus muodostaa pelastusjulistusten välttämättömän esinäytöksen.. Jumala tulee tuomitsemaan maailman tulella (Jes. 66:16). Hän kokoaa kansat Josafatin laaksoon ("Jumala-tuomari"): silloin koittavat eskatologinen missio ja viininkorjuu (Joel 4:12 ff.). Danielin kirjassa kuvataan järjestyttävien kuvien tätä tuomiota, joka tulee päättämään ajan ja avaamaan Ihmisen Pojan ikuisen hallituskauden (Dan. 7:9–12, 26). Eskatologia ulottuu tässä maan ja historian tuolle puolen. Sama pätee Viisauden kirjaan, jossa vanhurskaat ja jumalattomat nähdään yhdessä tekemässä tiliä (Viis. 4:20–5:23). Silloin vain syntisten on vapistava, sillä Jumala itse suojelee vanhurskaita (Viis. 4:15; vrt. Viis. 3:1–9), ja Korkeimman pyhät saavat osansa Ihmisen Pojan hallituskaudesta (Dan. 7:27). Jumalan syntistä ihmiskuntaa vastaan langettama tuomio ei siis toteudu ainoastaan yksittäisinä tuomioina, jotka kohtaavat yksilöitä ja kansoja historian kuluessa. Se johtaa lopulliseen kohtaamiseen, joka muodostaa tuomion varsinaisessa merkityksessä, kun koittaa Herran päivä.

3. Tämä profeettallinen näkökulma on pidettävä mielessä, kun luetaan pakkosiirtolaisuuden jälkeisiä psalmeja.. Vetoaminen Jumala-Tuomariin näyttäytyy niissä useammin kuin kerran keinona jouduttaa lopullisen Tuomion hetkeä: "Nouse, maan Tuomari! Maksa ylpeille heidän palkkansa!" (Ps. 94:2). Näiden juhlallisten oikeudenistuntojen kunniasta lauletaan jo ennalta (Ps. 75:2–11; Ps. 96:12 f.; Ps. 98:7 ff.), luottaen siihen, että Jumala lopulta hankkii oikeutta kärsiville köyhilleen (Ps. 140:13 f.). Näin sorretut, jumalattomien uhrit, ja pakanain orjuuttama Israel odottavat Tuomiota toivossa. Se on kuitenkin yhä pelottava mahdollisuus: "Älä käy palvelijasi kanssa oikeutta, sillä yksikään elävä ei ole sinun edessäsi vanhurskas!" (Ps. 143:2). Jokainen ihminen on syntinen, ja kuinka kuvitella kauhistumatta syntisen ja Jumalan kohtaamista? Kuka voi välttää Jumalan tuomion muuten kuin Jumalan laupeuden ansiosta?

UT. UT.

Jeesuksen ajan juutalaisuudessa Jumalan Tuomion odotus sanan eskatologisessa merkityksessä oli yleistä, vaikka sen konkreettinen hahmottaminen ei ollut yhtenäistä eikä johdonmukaista. Evankeliumin kynnyksellä Johannes Kastaja vetoaa siihen, kun hän uhkaa kuulijoitaan tulevalla vihalla ja kehottaa heitä ottamaan vastaan kasteensa parannuksen merkiksi (Matt. 3:7–12 rinnakk.). Vaikka Jeesuksen ja sitten apostolien saarnaaminen liittyy tähän läheisesti, se muuttaa kuitenkin huomattavasti sen lähtökohtia: siitä hetkestä lähtien, kun Jeesus ilmestyy maailmaan, viimeiset ajat ovat alkaneet. Eskatologinen Tuomio tulee jo todellisuudeksi, vaikka sen täyttymistä koko täyteydessään on odotettava Kristuksen kunniakkaaseen paluuseen asti.

I. Tuomio evankeliumeissa.

1. Synoptikoissa Jeesuksen saarnaaminen viittaa usein viimeisen päivän Tuomioon.. Kaikkien ihmisten on silloin tehtävä tiliä (vrt. Matt. 25:14–30). Ankara tuomio odottaa tekopyhiä kirjanoppineita (Mark. 12:40 rinnakk.), järvenrantakaupunkeja, jotka eivät kuunnelleet Jeesuksen julistusta (Matt. 11:20–24), epäuskoista sukupolvea, joka ei kääntynyt hänen äänensä vaikutuksesta (Matt. 12:39–42), sekä kaupunkeja, jotka eivät ota vastaan hänen lähettiläitään (Matt. 10:14 f.). Sodomian ja Gomorran tuomio ei ole mitään heidän tuomioonsa verrattuna (Matt. 10:23); he joutuvat Tuomion alaisiksi, joka tuomitsee gehennaan (Matt. 23:33). Nämä uhkauksia täynnä olevat opetukset tuovat esiin Jumalan Tuomion keskeisen perusteen: sen, millaisen asenteen ihmiset omaksuvat evankeliumia kohtaan. Myös lähimmäiseen suhtautumisella on yhtä suuri merkitys: Mooseksen lain mukaan jokainen murhaaja voitiin asettaa maallisen tuomioistuimen eteen; evankeliumin lain mukaan tarvitaan paljon vähemmän, jotta ihminen joutuisi gehennaan (Matt. 5:22 f.)! Jokaisesta panettelusta on tehtävä tiliä (Matt. 12:36). Ihmistä tuomitaan samalla mitalla, jolla hän on mitannut lähimmäistään (Matt. 7:1–5). Kuvaus näistä juhlallisista oikeudenistunnoista, joissa Ihmisen Poika toimii oikeudenjakajana (Matt. 25:31–46), osoittaa, että ihmiset otetaan vastaan Valtakuntaan tai luovutetaan ikuisen rangaistukseen sen mukaan, ovatko he osoittaneet rakkautta vai välinpitämättömyyttä toisia kohtaan.

2. Johanneksen evankeliumi kehittää tätä teologiaa korostaessaan Tuomion toteutumista historian ytimessä.. Se ei jätä huomiotta sitä, että Isä on asettanut Jeesuksen, Ihmisen Poikana, viimeisen päivän tuomariksi (Joh. 5:26–30). Todellisuudessa Tuomio toteutuu jo siitä hetkestä lähtien, kun Isä lähettää Poikansa maailmaan. Ei niin, että hänet olisi lähetetty tuomitsemaan maailmaa: päinvastoin hän tulee pelastamaan sen (Joh. 3:17; vrt. Joh. 8:15 f.). Mutta sen mukaan, millaisen asenteen kukin omaksuu häneen nähden, Tuomio tapahtuu heti: joka uskoo, sitä ei tuomita; joka ei usko, on jo tuomittu, koska hän on torjunut Valon (Joh. 3:18 ff.). Tuomio ei siis ole niinkään jumalallinen tuomionjulistus kuin ihmissydänten salaisuuden ilmoitus. Ne, joiden teot ovat pahoja, asettavat pimeyden Valon edelle (Joh. 3:19 f.), ja Jumalan tarvitsee vain antaa näiden omahyväisten ihmisten sokaistua, kun he kerskuvat näkevänsä selvästi; toisten silmät Jeesus taas tulee parantamaan (Joh. 9:39), jotta he totuudessa

toimien tulisivat Valoon (Joh. 3:21). Lopullinen Tuomio tuo vain päivänvaloon tämän erottelun, joka tapahtuu jo nyt sydänten salassa.

3 Johannes kiinnittää kuitenkin yhtä lailla huomiota Jeesuksen oikeudenkäynnin ja kuoleman merkitykseen. Hänellä oikeudenkäynti kestää yhtä kauan kuin Jeesuksen oma palvelutehtävä, ja Jeesus yrittää turhaan saada saatanan ja pahan maailman kätyrit ”tuomitsemaan oikeudenmukaisesti” (Joh. 7:24). Hänet luovutetaan Pilatukselle tuomittavaksi kuolemaan (Joh. 19:12–16). Jeesuksen kuolema merkitsee kuitenkin maailman Tuomiota ja saatanan tappiota (Joh. 12:31), ikään kuin hänen ylentämisensä ristille ennakoisi jollakin tavoin hänen paluutaan kirkkaudessa Ihmisen Poikana. Siitä hetkestä lähtien hän voi lähettää omilleen Hengen: Puolustaja osoittaa maailman syylliseksi ja todistaa, että sen ruhtinas on jo tuomittu, toisin sanoen saanut tuomionsa (Joh. 16:8, 11). Näin toteutuu profeettojen ennustama eskatologinen Tuomio: Kristuksen ajoista lähtien se on jo toteutunut tosiasia, joka on jatkuvasti läsnä ja josta odotetaan enää lopullista täyttymistä.

II. Tuomio apostolisessa julistuksessa.

1. Apostolien tekojen puheista Ilmestyskirjaan kaikki apostolisen julistuksen todistajat antavat olennaisen sijan Tuomion julistamiselle, joka kutsuu kääntymykseen.. Jumala on määrännyt päivän tuomitakseen maailman oikeudenmukaisesti Kristuksen kautta, jonka hän on herättänyt kuolleista (Ap. t. 17:31; vrt. Ap. t. 24:25; 1. Piet. 4:5; Hepr. 6:2). Jopa kääntymyksen jälkeen tämän Tuomion jatkuva läheisyys (Jaak. 5:9: ”Tuomari on ovella”) määrää, millainen asenne on omaksuttava, sillä Tuomio alkaa Jumalan huoneesta ennen kuin se ulottuu jumalattomiin (1. Piet. 4:17), ja Jumala tuomitsee jokaisen hänen tekojensa mukaan (1. Piet. 1:17; vrt. Room. 2:6). Pelottava näköala, jonka pitäisi saada kapinalliset vapisemaan (Hepr. 10:27–31; vrt. Room. 12:19)! Tämän ankaran Tuomion alaisiksi joutuvat haureuden harjoittajat ja avionrikkokat (Hepr. 13:4), kaikki ne, jotka ovat kieltäytyneet uskomasta ja asettuneet pahan puolelle (2. Tess. 2:12), jumalattomat, väärät opettajat ja jopa kapinalliset enkelit (2. Piet. 2:4–10), huonot piispat (1. Tim. 3:6) ja uskottomat lesket (1. Tim. 5:12). Tänä Vihan päivänä tulee ilmi Jumalan oikeudenmukainen Tuomio (Room. 2:5), jota on mahdoton paeta (Room. 2:3), koska Jumala tuomitsee jopa ihmisten salaiset teot (Room. 2:16; 1. Kor. 4:4). Kristus täyttää silloin elävien ja kuolleiden Tuomarin tehtävän (2. Tim. 4:1; vrt. Room. 2:16; Ilm. 19:11). Ilmestyskirja julistaa pelottavaa kuvaa näistä viimeisistä oikeudenkäynneistä (Ilm. 20:12 ff.; vrt. Ilm. 11:18; Ilm. 16:5 ff.), joita jo historiassa ennakoivat Babylonin, Jumalan viholliskaupungin, Tuomio (Ilm. 14:8; Ilm. 17:1; Ilm. 18:2–24); sillä Jumala vastaa marttyyrien pyyntöihin, kun he pyytävät häntä ratkaisemaan asiansa (Ilm. 6:9; Ilm. 18:20), ja kostaa Babylonille palvelijoidensa veren (Ilm. 19:2). Lopulta, ajan päättyessä, kaikki ihmiset joutuvat tulen alaisiksi, ja se koettelee heidän tekojensa arvon (1. Kor. 3:13; 2. Piet. 3:7). Mikä silloin on tämän tutkinnan kriteeri? Mooseksen laki niille, jotka vetoavat siihen (Room. 2:12), omatuntoon kirjoitettu laki niille, jotka ovat tunteneet vain sen (Room. 2:14 f.), ja vapauden laki niille, jotka ovat ottaneet vastaan evankeliumin (Jaak. 2:12).

2. Näissä viimeisen Tuomion kuvauksissa on otettava huomioon kuvakieli.. Mutta tärkein kysymys on tämä: jos Tuomio on sellainen kuin tekstit sanovat, kuka voi välttää sen, kuka silloin pelastuu? Jumalan Viha tulee todella ilmi historiassa koko ihmiskuntaa vastaan: kaikki ovat syyllisiä hänen edessään (Room. 3:10–20; vrt. Room. 1:18). Siitä lähtien kun synti tuli maailmaan ensimmäisen ihmisen rikkomuksen kautta, kaikkia ihmisiä vastaan on langetettu tuomitseva tuomio (Room. 5:16, 18). Kukaan ei voi välttää sitä omin ansioin. Mutta kun Jeesus kuoli meidän syntiemme tähden — hän, Jumalan Poika, joka oli tullut lihaksi — Jumala tuomitsi synnin Poikansa lihassa vapauttaakseen meidät sen ikeestä (Room. 8:3). Nyt Jumalan vanhurskaus siis tulee ilmi: ei se, joka rankaisee, vaan se, joka vanhurskauttaa ja pelastaa (Room. 3:21); kaikki ansaitsivat hänen Tuomionsa, mutta kaikki vanhurskautetaan lahjaksi, jos he uskovat Kristukseen Jeesukseen (Room. 3:24 ff.). Uskoville ei ole enää tuomiota (Room. 8:1): Jumala vanhurskauttaa heidät — kuka siis voisi tuomita heidät (Room. 8:34)? Vanhan Lain alaisuudessa Mooseksen virka oli tuomion virka, mutta evankeliumin palvelijoiden virka on armon virka (2. Kor. 3:9) ja sovinnon virka (2. Kor. 5:19 ff.). Tämä antaa meille täyden luottamuksen Tuomion päivänä (1. Joh. 4:17): Jumalan rakkaus meitä kohtaan on jo tullut ilmi Kristuksessa, joten meillä ei ole enää mitään pelättävää. Tuomion valtava uhka painaa enää vain pahaa maailmaa; Jeesus tuli vapauttamaan meidät siitä.

JCo & PG

Katso myös: → Baabel ja Babylon 2,5,6 — baptême II, IV, 1 — Onnettomuus 2 — colere — conscience — crainte-de-dieu III, IV — deluge — Oikeus AT I — egypte 2 — endurcissement I 2 a — feu — fils-de-l-homme — guerre AT III 2; IV 2; NT III 1 — heure 1 — Häpeä — jour-du-seigneur — justice — Vanhurskauttaminen I — Kirous I, V — Sadonkorjuu III — Maailma AT III 1; NT III 3 — nations AT III 1; NT III 2 a — Teot NT I 3 — Puolustaja I — parole-de-dieu NT I 2, II 2, III 2 — Parannus ja kääntymys NT I, IV — Oikeudenkäynti — prophete AT IV 1 — Palkka I — Valtakunta AT III — temps AT III II — vengeance 2 — vengeance 3,4 — visite